

תאריך חתימת המסמך: 22.5.2022

מועד אחרון להגשה: 19.5.2022

בעניין שבין:

המבקשים:

1. נפתלי בק, ת.ז. [REDACTED]
2. תבל – תעשיות בטון לפיתוח סביבתי בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד אמיר ישראלי ו/או עו"ד שלומי כהן
כהן ישראלי ושות' עורכי דין
רח' העמקים 3, קריית ביאליק, 2701402
טל': 04-8555099, פקס: 04-8555110

- נ ג ד -

המשיב:

בנק מזרחי טפחות בע"מ
ע"י ב"כ ב. לוינבוק ושות', עורכי דין
דרך מנחם בגין 52, תל – אביב, 6713701
ירושלים 92149
טל': 03-6368888, פקס: 03-6368889

עמדה מטעם המאסדר – המפקח על הבנקים

בהמשך להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 17.4.2022, מתכבד המאסדר להגיש עמדתו ביחס לשאלות שהופנו אליו כפי שיובאו בלשון להלן, העוסקות בגביית עמלת מכתב התראה של עורך דין, כפי המופיע בתעריפון המלא הקבוע בתוספת הראשונה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008 להלן: "התעריפון המלא". יבוקש להתנצל בפני בית המשפט הנכבד בשל העיכוב בשליחת עמדה זו, אשר נבע מתקלה טכנית פנימית.

להלן לשון השאלות ועמדת המאסדר להן:

א. **"האם הבנק רשאי לגבות עמלה כאמור בגין כל אחד מהמכתבים הנשלחים לחייבים, וזאת כאשר מדובר במספר מכתבים המתייחסים לאותו חוב בפיגור והנשלחים למספר שותפים בחשבון (בהגבלת מספר העמלות בגין סדרת מכתבים), כגון מכתב התראה לבני זוג בעלי חשבון משותף המתגוררים בכתובת אחת, כאשר לכל אחד מהם שולח הבנק מכתב נפרד ומחייב בעמלה בגין כל מכתב."**

1א. כפי שבנק ישראל הבהיר במסגרת הודעה לתקשורת שפורסמה ביום 14 ביוני 2021: "העמלה שניתן לגבות בגין שירות "מכתב התראה של עורך דין" צריכה לשקף את עבודת עורך הדין, לרבות בדיקת החוב הספציפי טרם הגבייה, ולא רק את חתימתו."

... ההודעה לתקשורת מיום 14.6.2021 מצ"ב כנספח לעמדה זו.

2א. לאור זאת, אנו סבורים שניתוח השאלה שעל הפרק לא צריך להתמקד בשאלת התוצר (מספר המכתבים שנשלחו בפועל מטעם הבנק לאותה הכתובת), אלא שיש להתמקד בשאלת העבודה הכרוכה בייצור המכתבים ללקוחות. ככל שעבודת עורך הדין נעשית ביחס לחשבון שבו יש פיגור בחוב, הפיקוח סבור כי בגין עבודה זו ניתן לגבות עמלה אחת בלבד. לעומת זאת, אם אכן נעשית עבודה ביחס לכל אחד מהלקוחות באופן רחב, שכן יש ללקוחות הסכמי אשראי נוספים מול הבנק, המושפעים מהפיגור בתשלום החוב שעל הפרק, בפרט אם יש לכך התייחסות במכתב שנשלח ללקוחות, אזי יתכן שתהייה הצדקה לגביית עמלה נוספת בגין עבודה זו.

3א. יצוין כי עמדה זו אינה מתייחסת לשאלה האם הבנק רשאי לגבות הוצאות צד שלישי בגין מסירה אישית של מכתב התראה של עורך דין לכל אחד מהלקוחות, ככל שאכן יש לבנק הוצאות ממשיות כפולות כאלה.

ג. "האם הבנק רשאי לגבות עמלה כאמור בגין משלוח מכתב לערב (או לערבים) על העמדת חוב הלקוח לפירעון מידי ולנקיטת הליכים משפטיים כנגדו."

1א. בהתאם לעיקרון שתואר לעיל, אנו סבורים כי אם המכתב שנשלח אל הערב הוא למעשה הודעה על כך שנשלחה לחייבים העיקריים הודעה או התראה על קיומו של פיגור בחוב (כך שלמעשה המכתב מבוסס על העבודה המשפטית שנעשתה לצורך גיבוש ההודעה או ההתראה לחייבים העיקריים), אזי מדובר למעשה במכתב סטנדרטי שייכלל תחת שירות "הודעות" לפי פרט 2(א)(1) לתעריפון המלא כפי שנקבע בתוספת הראשונה לכללי העמלות.

2א. לעומת זאת, אם המכתב שנשלח לערב גובש לאחר בדיקה משפטית ייעודית לעניין תנאי הערבות, יתכן שתהייה הצדקה לגביית עמלה נוספת בגין עבודה זו.

דוד פרוינד, עו"ד
פרקליטות מחוז מרכז – אזרחי

הודעה לעיתונות:

החלטת הפיקוח על הבנקים להטיל עיצום כספי על בנק לאומי לישראל בע"מ בשל גביית עמלות בניגוד לקבוע בצו הבנקאות

בעקבות בירור של תלונת ציבור שהתקבלה בפיקוח על הבנקים בשנת 2019 ועסקה בהסדרת חוב של לקוחה לבנק, עלה כי במסגרת הליכי הגבייה גבה הבנק סך של 147 ש"ח בגין מכתב שמהותו מכתב התראה. גבייה כאמור הנה בניגוד לצו שקבע הנגיד¹ במסגרתו הורה כי סכום עמלה המירבי שהבנקים רשאים לגבות בעד שירות מכתב התראה יהיה עד 5 ₪ להודעה או להתראה.

ממצאי הבירור העלו כי גבייה כאמור נעשתה על ידי הבנק ממועד כניסת צו הפיקוח לתוקף בחודש יולי 2015 והופסקה בחודש ינואר 2016.

עמדת הפיקוח על הבנקים אשר נמסרה לבנק היא, כי בנסיבות בהן מדובר במכתב שנשלח באופן אוטומטי על בסיס קריטריונים כלליים, וללא שבוצע הליך בדיקה פרטני ביחס ללקוח, אין די בחתימתו של עורך דין כדי להצדיק את סיווג השירות כשירות "מכתב התראה של עורך דין". העמלה שניתן לגבות בגין שירות "מכתב התראה של עורך דין" צריכה לשקף את עבודת עורך הדין, לרבות בדיקת החוב הספציפי טרם הגבייה, ולא רק את חתימתו. התנהלות הבנק מעקרת מתוכן את הרציונל העומד בבסיס קביעת שני שירותים שונים בכללי העמלות, ואת התכלית העומדת ביסוד צו הפיקוח, אשר נועדו ליצור הלימה בין ההוצאות התפעוליות של הבנק בגין הפקת ומשלוח ההודעה ובין גובה העמלה הנגבית מהלקוח עבור שירות זה.

לאור האמור, הפיקוח על הבנקים מצא, כי הבנק פעל בניגוד לצו הבנקאות והטיל על הבנק עיצום כספי לפי סעיף 11א(ג)(5) לחוק הבנקאות בסך של 975,000 ₪. סכום זה הינו לאחר הפחתה של 35% לאור העובדה כי הבנק הפסיק את ההפרה עוד בשנת 2016 ובטרם פניית הפיקוח על הבנקים אליו באותו העניין, וזאת בהתאם לסעיף 1(2)א(א) לכללי ההפחתה².

בנוסף, בימים אלה פועל הבנק לזכות את כלל הלקוחות מהם גבה עמלה ביתר, בתוספת ריבית והצמדה.

מר יאיר אבידן, המפקח על הבנקים: "הפיקוח על הבנקים מייחס חשיבות רבה להוגנות היחסים שבין הבנקים ללקוחותיהם. דגש ניכר ניתן להיבטים צרכניים המעניקים הגנות ללקוחות ובפרט בעת גביית עמלות מלקוחות המצויים בקשיים כלכליים. בכוונת הפיקוח להמשיך ולפעול לאכיפתן של ההוראות החלות בנושא".

¹ צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הודעות או התראות), התשע"ה-2015.

² כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (שיעורי הפחתה מרביים של סכומי העיצום הכספי), התשע"א-2011: https://www.nevo.co.il/law_html/law01/500_515.htm